

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از بهترین نقدها یا موضوع رویدادها، جشنواره‌های فجر و عملکرد سال ۱۴۰۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تقدیر می‌کند. سفر به عتبات و مشهد مقدس از جمله جوایز این فراخوان است و علاقه‌مندان می‌توانند تا پایان فروردین سال ۱۴۰۳ نقد خود را به نشانی Info@farhangmail.ir ارسال کنند. وی با اشاره به اسناد مهمی که در دو سال اخیر با مدیریت این

نقد عملکرد وزارت ارشاد

وزارتخانه به سرانجام رسیده است، گفت: سند موسیقی، موضوع ایجاد شهر جدید صنایع خلاق و ده‌ها ریل‌گذاری دیگر هم در حوزه هنر و رسانه انجام شده است. اسماعیلی درباره برنامه‌های وزارت ارشاد در ایام ماه مبارک رمضان نیز تصریح کرد: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از ابتدای نوروز ۱۴۰۳ نمایشگاه بزرگ قرآن کریم را به شعار می‌خوانمت در تهران و ۳۰ استان کشور آغاز خواهد کرد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با

بیراهنی به نام جنگ به کارگردانی سرگل اسلایمان برگزیدگان بخش بزرگسال بودند. طبق توافق قبلی با مجموعه تئاتر شهر باید سه اثر برگزیده در این مجموعه به نمایش درآید که تاکنون دو نمایش مامان و مثلث در اینجا اجرای عمومی شده‌است.

تئاتر آیینی وسنتی در چند شهر

جشنواره آیینی وسنتی پس از گذر سالیان هنوز یک شکل و شمایل تاثیرگذار به خود نگرفته‌است وامسال نیز از تهران به چند شهرستان (گرگان، بجنورد، اراک، شهرکرد و تبریز) منتقل شد. به هر روی، متمرکز بودن شاید بهترین حالت ممکن برای ارائه تاثیرات نسبی آن باشد و این‌گونه دور شدن از محل برگزاری همیشگی اش شاید پیامد چندانی به دنبال نداشته باشد.

بست ویکمین جشنواره بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی با دبیری احمد جولایی، از یکم تا یازدهم مهر، در بخش‌های «رادیو تئاتر» و «نمایشگاه هنرهای نمایشی» به میزبانی تهران، «صحنه‌ای» (ویژه-آزاد) و «بین‌الملل» به میزبانی استان گلستان (گرگان و کردکوی)، «شبه‌خوانی» به میزبانی استان مرکزی (نقرش)، «نمایش‌های فردی، نقالی، روایت‌های ملی و کارآواها» و «معرکه‌ها، آیین‌ها و بازی‌های نمایشی» به میزبانی استان چهارمحال و بختیاری (شهرکرد، بروجن و جوتقان) و «سمینارهای پژوهشی» و «نمایشنامه‌نویسی» به میزبانی آذربایجان شرقی (تبریز) برگزار شد. خراسان شمالی نیز میزبان دو بخش «عروسکی» و «دانشجویی صحنه» بود.

در مراسم اختتامیه از کارگردانان بخش ویژه تقدیر شد؛ علی دلالپه، کارگردان نمایش «شگرف» از تهران، هاشم مهری، کارگردان نمایش «خان نهم» از خوزستان، محدثه مهرپویان، کارگردان نمایش «موکه مه کنجکه

۱۴۰۲، سال رونق تدریجی تئاتر در کشورمان است؛ سالی که پس از دوران گرفتاری و بلا، توانست همگان را برای رشد فرهنگی از خانه‌های‌شان به سالن‌های تئاتر بکشاندواین جنب‌وجوش فرهنگی فقط منحصر به تهران نبودکه گروه‌های تئاترش را فعال کرده بود، بلکه در شهرهای بزرگی چون مشهد نیز شاهد فعالیت هشت سالن بودیم و گاهی نزدیک به ۲۰ اجرا در این شهر در معرض دید تماشاگران قرار می‌گرفت.

به هر روی می‌دانیم که فعالیت فرهنگی نیز از دغدغه‌های همگانی است که تحت هیچ شرایطی نباید در برابر آن ایستادگی کرد و چه بهتر که مردم برای سرگرمی و بازاندیشی به مسائل بیرونی زندگی خود، به سالن‌های تئاتر بروند، در عین حال سال ۱۴۰۲ یکی از سال‌های سخت برای گرداندن سالن‌ها و مدیریت فرهنگی نیز به‌شمار می‌آید که خوشبختانه کم‌وبیش مدیران فرهنگی توانستند چیرگی و تسلط لازم را برای مهار این مشکل به‌دست آورند.

هنوز به رکوردهای قبل نرسیده‌ایم

در سالی که گذشت، نمایش «تهران پاریس تهران» با گذشتن از مرز فروش هفت میلیارد تومانی توانست عنوان پرفروش‌ترین تئاتر ایران در سال ۱۴۰۲ را به خود اختصاص دهد. این نمایش به کارگردانی سعید دشتی و تهیه‌کنندگی سیدسام بهشتی از آبان تا اسفند سال جاری در تماشاخانه ملک روی صحنه رفت و در آن سینا ساعی، آیدا، ماماییان و فرزین محدث ایفای نقش کرده‌اند. همچنین براساس آخرین آمار اعلام شده، نمایش «یک تو یک» به کارگردانی سجاد افشاریان در سالن اصلی تئاترشهر گیشه‌ای شش میلیارد تومانی را تجربه کرد. این نمایش با نقدهای تندی روبه‌رو شد و مخالفان انتقاد کردند که این اثر، ارزش فرهنگی در حد تئاتر شهر را ندارد اما در زمان اوجرایش در تالار شهرزاد با چنین نقدهایی همراه نبود. نمایش «هیدن» (پنهان) به کارگردانی کوروش شاهونه نیز در تالار قشقایی، نزدیک به یک میلیارد تومان فروش داشت؛ این نمایش در تالار شهرزاد و هامون نیز با اقبال همگانی روبه‌رو شد و یکی از نمایش‌های قابل‌تأمل در سال جاری بود.

شرایط مخاطبان و تعداد اجراهای تئاتر قبل از شیوع کرونا با امروز قابل‌مقایسه نیست. تئاتر ایران در سال ۱۳۹۷ رکورد بیشترین مخاطب را داشته و نزدیک به هشت میلیون و ۲۰۰ هزار مخاطب را در یک سال تجربه کرده‌است.

این تعداد مخاطب در سال قبل از آن یعنی در سال ۱۳۹۶ نزدیک به پنج میلیون و ۵۰۰ هزار نفر بوده، یعنی طی یک سال رشدی چشمگیر را تجربه کرده‌است. در سال ۱۳۹۷ عمده نمایش‌های اجراشده در تهران هم مربوط به نمایش‌هایی است که در آن روزها به آثار لاکچری معروف شده بودند؛ نمایش‌هایی که به جای اجرا در سالن‌های تئاتری در هتل‌ها یا ظرفیتی بیش از صندلی‌های معمول تئاتر اجرا شدند.

آمار تئاتر در سال ۱۳۹۵ هم نزدیک به چهار میلیون مخاطب را نشان می‌دهد. این عدد در سال ۱۳۹۴، تقریبا سه میلیون و ۲۰۰ هزار مخاطب بوده و در سال ۱۳۹۳ هم دو میلیون و ۲۰۰ هزار نفر به تماشای آثار نمایشی نشستند؛ بنابراین ما تا ۱۳۹۷ با یک سیر صعودی مواجه بوده‌ایم که پس از کرونا این تعداد با افت بسیار چشمگیری همراه شده و حالا دوباره دورخیزی فراهم شده که سالن‌ها فعال شوند و کارگردانان نیز آستین همت بالا بزنند و تماشاگران بیشتری را به سالن‌ها فرایخوانند. شاید سال ۱۴۰۳ مہیای این آشتی دوباره با تئاتر باشد.

داستان دنباله‌دار حصارکشی

حصارکشی تئاترشهر سال‌هاست دارد مطرح می‌شود، امسال شکل جدی‌تری به‌خود گرفت و کلنگ این اتفاق زده شد تا یک سال دیگر دیوارکشی آن انجام‌شود اما اکنون به شکل موقت یک دیوار کاذب قرار داده شده تا جلوی تئاتر شهر از موارد غیر فرهنگی و متفرقه پاکسازی شود.

تئاتر شهر را به عنوان بزرگ‌ترین مجموعه‌های نمایش تئاتر ایران، می‌توان از مهم‌ترین بناهایی دانست که در طول هفته تعداد زیادی از تئاتری‌ها را به سمت سالن‌های خود جذب می‌کند. تاریخ ساخت این مجموعه به سال ۱۳۴۶ بازمی‌گردد و در سال (۱۳۵۱ با اجرای نمایش باغ آلبالو، در‌های سالن اصلی این مجموعه به روی علاقه‌مندان تئاتر گشوده شد. تغییرات فضای اطراف این مجموعه در طول سال‌های مختلف، شامل حذف نرده‌هایی است که حدود سه دهه پیش اطراف تئاتر شهر وجود داشت و در دوران شهرداری غلامحسین

کریاسچی در دهه ۷۰ حذف شد.

حالا با گذشت چند دهه دوباره حصارکشی اطراف تئاتر شهر شروع شده است؛ ایده‌ای که موافقان و مخالفانی دارد.

در تأیید این دیوارکشی، صدالدین راهد، بازیگر و کارگردان که از سال ۵۱ و با نمایش باغ آلبالو کار آربی آوانسیان فعالیتش را در تئاتر شهر آغاز کرد سخن گفت. همایون علی‌آبادی نیز که در روز کلنگ‌زنی حاضر بود یک روز برای دیدن نمایش سیاه‌خال از طرف سفارت ارمنستان با به پارک دانشجو می‌گذارد اما برای یافتن در ورودی تئاتر مجبور به دور زدن مسافت زیادی می‌شود و درواقع الآن نمی‌داند این حصار به چه شکلی خواهد شد. اما داریوش نصیری، رئیس دفتر مدیر تئاتر شهر خبر می‌دهد که دیوار اصلی از بافت آجری دیوار تئاتر شهر خواهد بود و می‌توان به چند دراز چهار گوشه آن چشم امید بست. به هر حال طراح و معمار این دیوار نیز بر مصونیت اهالی تئاتر از مسائل بیرونی تأکید می‌کنند و سه جداسازی می‌ردم و تئاتر!

اجرای موفق جشنواره تئاتر عروسکی

همانا نوزدهمین جشنواره بین‌المللی تهران مبارک با دبیری هادی حجازی‌فر در سروسامان گرفتن و مدل برگزاری اش قابل توجه بود. او در روز اختتامیه با تشکر از شرکت‌های همراه جشنواره و مدیران وزارتخانه و انجمن هنرهای نمایشی گفت: «فکر می‌کنم اولین بار است در یک جشنواره نمایشی حداقل نیمی از هزینه‌ها را توسط شرکت‌های خصوصی تأمین کردیم و امیدوارم این روند برای کارهای بعدی ادامه یابد.» او افزود: «من هر ابرداری بود با صدای بلند می‌گفتم اما واقعا همه چیز خوب بود، ما بیش از حد قانع و راضی بودیم و سعی کردم سطح مطالبه‌گری جامعه عروسکی را بالا ببرم، خوشحالم که سه روز قبل از اختتامیه همه هزینه‌ها تسویه‌شده شد، پول‌ها پرداخت شد، از ۲۰۰۰ نفر میزبانی کردیم و ۴۰ نفر از شهرستان و مدیران را به عنوان مهمان در تهران داشتیم.»

در این جشنواره داوری کارها به شکل تازه‌ای صورت گرفت. حجازی‌فر در این باره گفت: «درباره نحوه داوری‌ها هم باید بگویم بخش‌ها توسط کارگردان‌های همان بخش داوری شد، به‌هرحال در هر بخش هر کارگردان ۱۳ آثار تماشا کرد و ما با هم رفیق تر شدیم، ۳۰ درصد هم تیم‌بنهان و نیمه‌بنهان داوری بود که در کاندیداهای اعلام شده ۹۵ درصد تعلق داشتیم که این یعنی کارگردان‌ها و تیم داوری با هم یک نظر داشتند و کارگردان‌ها مصنفانه عمل کردند.»

در این دوره با آن‌که می‌دانیم آوردن کار خارجی با توجه به فشارهای جاری

و اعمال تحریم‌ها تقریبا محال است اما چندین

کار خوب به جشنواره آمد.

در این دوره، نمایش شیلو به کارگردانی فرامرز غلامیان به عنوان بهترین نمایش فضای باز شناخته شد. ماهی سیاه کوچولو به کارگردانی حجت هاشمی و نمایش تاریکی به کارگردانی غزاله عبادی، بهترین آثار بخش کودک و نوجوان شدند.

مثلث به کارگردانی قیس یساقی، مامان به کارگردانی الهام سلج‌حمودی و

درنگ

همچنان آبروداری شهرستان‌ها

درمی‌یابید که وقتی خودمان نمونه‌های بهتری را پشت سر نهاده‌ایم؛ یا باید نمایش‌هایی از خارج بیایید که در سطح بالاتری از آنها باشد یا این‌که کارهای جدید و خلاقه‌ای باشند که ما تاکنون نمونه‌اش را نداشته‌ایم. همچنین دعوت از کارهایی که به هر حال بودن‌شان خالی از لطف نیست و می‌تواند جبران‌کننده جای خالی آثار خارجی باشد؛ چنانچه در سال‌های گذشته نمایشی از سیرالئون دعوت شده بود که لبریز از آیین و رقص‌های فولکلور این سرزمین آفریقایی بود.

به‌هرحال دیدن نمایشی از کشوری که ما هیچ اطلاعی از آن نداریم یا دعوت از نمونه‌هایی که ویژه کشورهای دیگر است، می‌تواند جذابیت ویژه‌ای در میان آثار دعوت شده داشته باشد. در عین حال نمی‌توان بی‌گدار به آب زد و فقط جدول را رپر کرد. این نوع برخورد به ضرر جشنواره و قد و قواره ثبت شده آن است.

در اختتامیه نیز نمایش بیپوده کاری از گرگان به عنوان نمایش برگزیده اعلام شد و این خود یادآور همان مطلب است که شهرستان‌ها برای جشنواره امسال سنگ تمام گذاشته‌اند. در ادامه بر چند نمایش از چند شهرستان مروری می‌کنیم که در‌خور تأمل بوده‌اند:

ایلخون، نوشته و کار آژمان بیژنی نسب، برداشت آزاد و بومی شده‌ای از

بیان این‌که طبق برآوردهای انجام شده استقبال پنج میلیون نفری از نمایشگاه قرآن در تهران انجام خواهد شد، گفت: استقبال بین‌المللی ارزنده‌ای از نمایشگاه پیش‌بینی شده است و به بخش غزه به‌صورت ویژه در نمایشگاه قرآن پرداخته خواهد شد. اسماعیلی بخش کودک و نوجوان را از بخش‌های اصلی نمایشگاه بزرگ قرآن نام برد و افزود: در این نمایشگاه از خادمان قرآن کریم با حضور رئیس جمهور تجلیل خواهیم کرد.

وضعیت تئاتر را در سه

حرکت روبه‌ج

کودک و نوجوان سال‌هاست در همدان برگزار می‌شود و به‌گونه‌ای ایران بخشی از جهان که با ما مراده فرهنگی دارند، با این قضیه خو گرفته‌اند از سوی دیگر همدان همچنان قابلیت برگزاری چنین جشنواره‌ای را دا چنانچه در سال‌های دورتر نیز برای چندین سال از همدان به کرمان اصفهان منتقل شد که چندان بازدهی قابل‌تأملی را در بر نداشت. برای دوره بیست و هشتم نیز ۱۲۰۰ اثر به این جشنواره رسید که ۶۴۵ برای بررسی نهایی از ۳۰ استان کشور انتخاب شد. همچنین ۹۸ اثر نیز بخش بین‌الملل از ۴۴ کشور برای حضور در این جشنواره مقاضی بود.

که در نهایت هشت اثر در بخش نوجوان، ۹ اثر بخش کودک، ۹ اثر در بخش خیابانی، چهار اثر در نقالی، پنج اثر در بخش خیمه‌شب‌بازی، هفت بخش خردسال و ۱۷ اثر در بخش نمایشنامه‌نویسی و جمعا ۵۷ اثر از ایرا

آغاز اجرای حریم تئاتر شهر یکی از مهم‌ترین اتفاقات سال تئاتر

فضای نمایشی را در طول اجرا به چالش درآورند و در جذب قاطبه مخاطبان برگ برنده را داشته باشند.

نمایش نابیر تجربه نقاشی کشیدن کارگردان، جلوه دیداری بیشتری می‌یابد و انگار با تابلوهای نقاشی متحرک و متنوعی همراه می‌شویم که دست‌های تند و مدام لحظات بکری را پیش روی تماشاگر قرار می‌دهد. یک پارچه بزرگ که شباهت غریبی به چهل تکه‌ها یا همان لحاف‌های قدیمی دارد که گاهی روی کرسی پهن می‌شد تا شب‌های طولانی زمستانی را با قصه‌های مادر بزرگ هم‌رنگ کند. این همان تصویر حیرت‌کننده‌ای است که حال و هوای کار را همانند همان روایت‌های قدیمی زیبا و شنیدنی خواهد ساخت. پای این چهل تکه قصه‌های جان‌وارتباط با آنان توسط مردان سلحشور و پیشگویی قدرت یافتن آنان رقم می‌خورد و بعداویزه‌های چادرهای سیاه عشایر که رنگ دیگری به لحاظ میزاسن و حرکات می‌بخشند و همچنان پارچه‌ها و لباس‌های رنگارنگ در آمد و شد هستند تا هیچ‌لحظه‌ای تکراری نشود و از آن سونیز نورهای رنگی پر شکوه بر حس و حال حماسی کار می‌افزاید و ما را در تنگاتنگ خشونت یک قتل ناجوآمردانه قرار می‌دهد.

آنان بر پایه داشته‌های خودی و خرده فرهنگ مرسوم در میان کوچ‌نشینان رنگ و لعاب زنده و گیرایی را در صحنه القا می‌کنند که مهم‌ترین عناصر جذب مخاطب است که بتواند با ریشه‌یابی خویشان در مدار تئاتر ملی ضمن یافتن هویت و اصالت به هنر راستین خود دست

درکش نابیر زیست بوم و مایه ازا‌های قابل درک‌تر جلوه روشن‌تری می‌یابد و این همان گام مهمی است که می‌تواند نقصان درام‌نویسی را جبران کند و چه بهتر از این نوع درام‌توزی که بستر تجربه‌های نوین را پیش روی هنرمندان ایرانی قرار می‌دهد که به دور از خطاهای بارز،

مکبث ویلیام شکسپیر است که در میان کوچ‌نشینان فسا رنگ و بوی تازه گرفته و می‌تواند در القای مفاهیم آن به زبان و بیانی خودمانی‌تر عرض‌اندام کند و این همان پیکره بومی است که در اقلیم و جغرافیای ایران جا خوش می‌کند و منطبق با فرهنگ و مرامنامه‌ای می‌شود که